

Осташова В. О.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права;

Канцедал Ю. А.,

здобувач вищої освіти рівня «Бакалавр» за освітньо-професійною програмою

Облік і оподаткування

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава, Україна

ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Порушення авторського права у мережевому інформаційному просторі є поширеним явищем, боротьба з яким здійснюється у всьому світі. Однак в Україні цей вид зловживань набув масштабного характеру, що відзначається системністю зловживань в обхід чинних законодавчих заборон. Це зумовлює низку попереджень та санкцій відносно України в частині недотримання вимог охорони авторського права, погіршення репутації країни та інших негативних чинників, що актуалізують тему даного дослідження.

Водночас, як відмічає Н. В. Бочарова, існує масив принципово важливих міжнародно-правових документів, методологічні положення яких потребують вивчення, пропаганди і врахування в правотворчості України [1, с. 96].

Наукова дискусія навколо даної проблеми супроводжується конкретними практичними діями щодо запобігання випадків порушення авторського права, про що свідчить інформація відкритих ресурсів, наприклад, Детектор-Медіа [2].

Джерелом порушення авторського права у соціальних мережах є відповідна сторінка фізичної (юридичної особи), що містить (поширює) об'єкти авторського права без відома їх власників. Зростаюча кількість літературних творів, фільмів, комп'ютерних ігор та програм у середовищі соціальних мереж створює реальні умови для зміни та фальсифікації цих творів, масового поширення як дешевих так і високоякісних їх копій.

До основних видів кібер-піратства у соціальних мережах відносять:

аудіопіратство; відеопіратство; піратство літературних творів; піратство комп'ютерних ігор; піратство програмного забезпечення [3], що унаочнено на рис. 1.

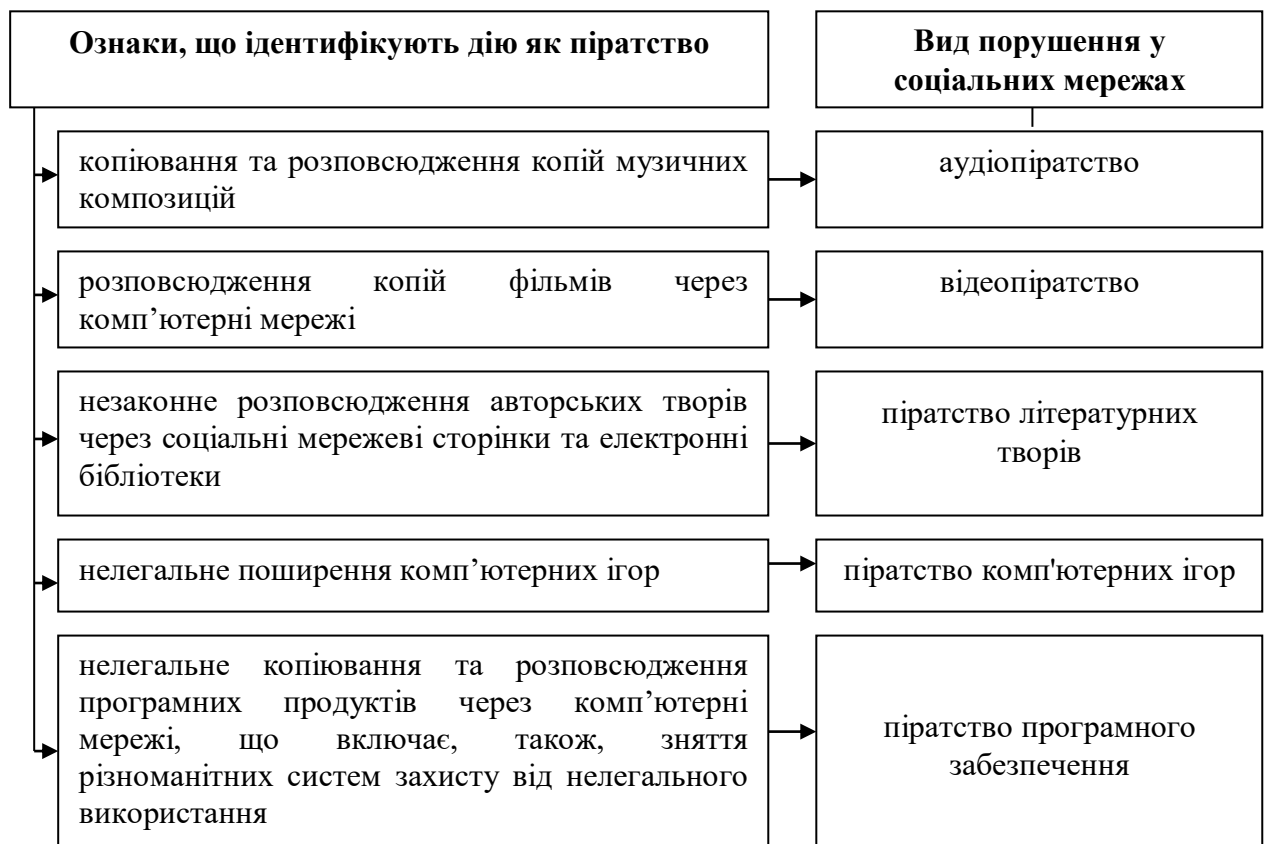

Рис. 1. Види порушень у соціальних мережах, що мають ознаки піратства та порушення авторського права

Джерело: розроблено з використанням [3]

Керуючись статтею 50 Закону України «Про авторське право та суміжні права» [4] деталізуємо види порушень авторського права в інформаційному середовищі соціальних мереж, що можуть бути підставою для судового захисту:

- 1) Інтернет-піратство у сфері авторського права;
- 2) плагіат;
- 3) будь-які дії для свідомого обходу технічних засобів захисту авторського права;
- 4) підроблення, зміна чи вилучення інформації, зокрема в електронній формі, про управління правами без дозволу суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав чи особи, яка здійснює таке управління;

5) розповсюдження, публічне сповіщення об'єктів авторського права, з яких без дозволу вилучена чи змінена інформація про управління правами, зокрема в електронній формі;

б) камкординг, кардшейрінг;

7) вчинення будь-якою особою інших дій, які порушують особисті майнові та немайнові права суб'єктів авторського права.

Узагальнена інформація щодо типів загроз інформації в соціальній мережі, визначена Д. Б. Мехедом, схематично представлена на рис. 2.

Рис. 2. Типи загроз інформації в соціальних мережах

Джерело: розроблено з використанням [5, с. 17]

Слід зазначити, що проблема порушення авторських прав у соціальних

мережах є актуальною для усього світу. Так, у першій половині 2017 року у відповідь на скарги щодо підроблених товарів, що порушують права на торговельні марки, Facebook і Instagram видалили майже три мільйони повідомлень, включаючи відео, рекламу та інші форми контенту зі своїх сайтів.

Отже, порушення авторського права у соціальних мережах хоча й передбачає за законодавством України юридичну відповідальність, проте з розвитком Інтернет-технологій трапляється все частіше (для досягнення матеріальної вигоди, для розпалювання ненависті та ескалації насильства). Таким чином, значення всебічного дослідження зазначеного питання зростає щодня та потребує комплексного вирішення як проблеми юридичної, технічної, соціальної тощо.

Список використаних джерел

1. Бочарова Н. В. Методологічні підходи до створення сучасного законодавства в галузі охорони авторського права в мережі Інтернет в документах Ради Європи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 93-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-1%281%29__25 (дата звернення: 17.03.2019).

2. Інтернет-піратство. *Детектор Медіа*. 2019. URL: <https://detector.media/tag/721/> (дата звернення: 17.03.2019).

3. Інтернет-піратство карається Законом. *Провідне Інтернет-видання міста Світловодськ*. 20.05.2015. URL: <http://svetlovodsk.com.ua/7360-nternet-pratstvo-karayetsya-zakonom.html> (дата звернення: 17.03.2019).

4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 17.03.2019).

5. Мехед Д. Інформаційна безпека в соціальних мережах. Методи поширення інформації в соціальних мережах. *Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні*. 2015. Вип. 2 (30). URL: http://pnzzi.kpi.ua/30/30_p14.pdf (дата звернення: 17.03.2019).